

Tænketanken Demokratisk Erhvervs hørings svar vedr. ændring af lov om varmeforsyning og lov om planlægning (Gennemsigthed i varmeforsyningsvirksomheder)

Kort om Tænketanken Demokratisk Erhverv

Tænketanken Demokratisk Erhverv arbejder for at styrke og udbrede den demokratiske virksomhedsform og kendskabet til erhvervsdemokrati i Danmark. Vi er stiftet af en række af Danmarks store og små demokratiske virksomheder. Vores medlemmer afspejler bredden i den erhvervsdemokratiske sektor, der i dag samlet set står for over 10 pct. af danske virksomheders omsætning.

Tænketanken Demokratisk Erhverv har siden stiftelsen i 2018 fokuseret på at skabe solid viden om demokratiske virksomheder og demokratisk ejerskab.

Baggrund for hørings svar

I Danmark har vi 150 års erfaring med at organisere os lokalt. Det gælder ikke mindst inden for energi- og forsyningsområdet, hvor store dele af vores vand, varme og energiforsyning i dag er andels- og forbrugerejet.

Fjernvarmen i Danmark er demokratisk ejet via indirekte og direkte forbrugereje af fjernvarmeselskaberne. 35 procent af fjernvarmen er direkte forbrugerejet alt imens nyere varmeforsyningsteknologier såsom termonet også baserer sig på et lokalt forankret andelsejerskab.

Forskning og rapporter mere end indikerer, at ejerskabet har haft betydning for udbredelsen af bære- og prisdygtig varmeforsyning i Danmark, og at det særligt har haft betydning for bysamfund i landdistrikternes muligheder for tilkobling til kollektiv, prisdygtig varmeforsyning.

Set i lyset af de politiske målsætninger for dansk erhvervsudvikling, klimaomstilling, forsyningssikkerhed og udvikling af landdistrikter er det vores klare anbefaling, at der også fremadrettet hersker bedst mulige vilkår for demokratisk (forbruger- og andelsejet) varmeforsyning til gavn for hele Danmark.

Der er imidlertid en række negative elementer i nærværende forslag til ændring af varmeforsyningsloven, der på forskellig vis kan få alvorlige konsekvenser for antallet af danskere, der konverterer fra gas og olie til fjernvarme og for driften og ejerskabet af fremtidens varmeforsyning.

Det gælder følgende tre områder, som dette høringsforslag behandler nedenfor.

- 1: Prisloft for forbrugerpriser på fjernvarme
- 2: Forbud mod § 60 selskaber
- 3: Termonet og sikkerhed for nuværende projekter

1: Prisloft for forbrugerpriser på fjernvarme

Med lovforslaget indføres et prisloft for forbrugerpriser på fjernvarme, som medfører, at eventuelle forbrugerbindinger kan blive ophævet, hvis et fjernvarmeselskab ikke holder sig under prisloftet gennem en treårig periode.

Et prisloft, skruet sammen på den i lovforslagets skitserede måde, vil kunne få betydelige konsekvenser for udbredelse af fjernvarme og vil i praksis modarbejde de politiske ambitioner om at konvertere danske husstande til grøn fjernvarme både for at nå vores klimamålsætninger, men også for at gøre Danmark uafhængig af gas fra Rusland og ikke mindst for at sikre attraktive levevilkår i landdistrikterne.

De (i landdistrikterne ofte) andelsejede fjernvarmeselskaber baserer sig på økonomisk forpligtende fællesskaber, igennem hvilke borgere går sammen om at løse en konkret udfordring. Der er tale om grøn, kollektiv varmeforsyning til gavn for den enkelte, lokalsamfundet og for opfyldelse af vores nationale klima- og geopolitiske målsætninger. I praksis er økonomien i kollektive systemer afhængig af, at der er stor tilslutning, så omkostninger deles ud på så mange som muligt. Dansk Fjernvarmes udregninger og gængs viden på området tilsiger, at det typisk vil være nødvendigt med til slutning fra **75 pct.** af et områdes husstande for at opnå en god økonomi i konverteringsprojekter. Det foreslåede prisloft kan imidlertid udøve alvorlige negative virkninger for fjernvarmens image blandt forbrugere og således også for tilslutningsprocenterne i konverteringsprojekter og afledt for fjernvarmeselskabernes investeringer i klimavenlige løsninger. Hvilket i sidste ende betyder færre konverteringer fra sort til grøn varmeforsyning.

Det foreslåede prisloft vil særligt kunne have konsekvenser for fjernvarmekunder, der ikke har økonomisk mulighed for at skifte til andre alternativer. Disse borgere vil risikere at stå tilbage med endnu højere varmepriser og en restgæld, som der er færre om at betale, mens fjernvarmeværket måske er på vej mod konkurs. Med andre ord risikerer man, at de svageste kunder ender med regningen.

Vi anbefaler, at prisloftet genovervejes, og at der som minimum tages forbehold for de bekymringer som vi og en række andre organisationer har i forhold til forslaget til et prisloft.

2. Forbud mod § 60 selskaber

Det demokratiske ejerskab af fjernvarmen i Danmark er som tidligere nævnt en succeshistorie. Fjernvarmeselskaber er (direkte eller indirekte) forbrugerejede. De er etableret for forbrugernes skyld, og de har mål om grøn varme til lave priser. Den løbende demokratiske kontrol i selskaberne har hovedfokus på at sikre dette. Selskaberne drives efter non-profit-modellen.

Det kan være svært at tolke et forbud mod § 60 selskaber som andet end et angreb på den demokratiske model for fjernvarmedrift og -ejerskab i Danmark. Et forbud begrænser helt konkret kommunernes mulighed for at anvende selskabsformer reguleret under lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, såsom interessentselskaber. Det er vores klare holdning, at denne begrænsning både er utilsigtet, uhensigtsmæssig og uflexibel.

Et forbud vil ydermere stride mod andre politiske målsætninger og hensyn på selskabsområdet: I 2022 fremlagde Ekspertarbejdsgruppen om Demokratiske Virksomheder en rapport, hvis anbefalinger senere blev realiseret af regeringen i samarbejde med samtlige af folketingets øvrige partier i aftalen om demokratiske virksomheder i december 2023. Rapporten og aftalen søsætter en række initiativer med henblik på at sikre en reel ligestilling ejerskabsformer i Danmark. Det sker

via initiativer, der skal øge kendskab til diversiteten af virksomhedsformer. Samtidig styrker aftalen på lovgivningssiden mulighederne for, at enhver kan vælge den ejerskabsform, der bedst passer til den pågældendes erhvervsmæssige virke og formål.

Det er med andre ord en politisk prioritet at sikre en ligestilling af virksomhedsformer i Danmark. Herunder for de virksomhedsformer, der findes i LEV-lovgivning.

I stedet for et forbud foreslår vi i stedet en mulighed for, at et hvert fjernvarmeselskab frit kan vælge mellem selskabsformer inden LEV-loven (Lov om visse erhvervsdrivende virksomheder)

3: Termonet og sikkerhed for nuværende projekter

I Tænketanken Demokratisk Erhverv ønsker vi gode vilkår for termonet-projekter, og vi nærer håb for, at termonet fremadrettet kan være en del af løsningen på en række varmforsynings- og konverteringsudfordringer i landdistrikterne.

Uagtet om termonet placeres inden- eller udenfor varmforsyningsloven, opfordrer vi til, at der for såvel kommuner som for forbrugerejede selskaber (amba'er), der allerede har foretaget investeringer i termonet, så vidt muligt skabes sikkerhed for deres økonomi.

En række borgerdrevne andelsselskaber, kommuner og aktører har lagt store kræfter i at få igangsat projekter med henblik på at konvertere i områder, hvor det ellers har været svært at anlægge fjernvarme. Det er i alles interesse, at så mange som muligt af disse projekter realiseres ud fra de forudsætninger, de blev stillet i vente. Ikke mindst med henblik på at blive klogere på prisudvikling i praksis, og således for på et endnu mere oplyst grundlag at sikre de bedst mulige vilkår for udrulning af termonet i Danmark fremadrettet.

Afslutningsvist

I Tænketanken Demokratisk Erhverv stiller vi os altid til rådighed for uddybning af både nærværende høringssvar, samt stiller vores ekspertise om demokratiske virksomheder til rådighed for relevante myndigheder.

Med venlig hilsen

Simon Egebæk Eliasson

Chef for politik og kommunikation

23969804

simon@demokratiskerhverv.dk